

Yaratıcı Sınıf ekonominin büyüme gücünün çekirdeği

ABD’li sosyal siyaset uzmanı Prof. Richard Florida, *Yaratıcı Sınıfın Yükselişi* isimli kitabıyla ekonomik anlamda öne çıkan “Yaratıcı Sınıf”ı tanımlamıştı. Yaratıcı Sınıf, yeteneklerini alıp geldiği hoşgörülü şehir ve bölgelerde inovasyonun ve teknolojinin gelişmesini sağlıyor. Yani bu onların bulunduğu yerde üç unsur bir araya geliyor: Teknoloji, yetenek ve hoşgörü.

Yaratıcı Sınıfın Yükselişi (The Rise of the Creative Class) isimli kitabın yazarı Amerikalı sosyal siyaset uzmanı Prof. Richard Florida hem başarılı bir akademisyen, hem de önemli bir düşünür. Kanada’nın ünlü gazetesi “Globe and Mail”de yazılar yazan Florida’nın makaleleri, Atlantic Monthly, New York Times, Wall Street Journal, Harvard Business Review, Boston Globe Fi-

nancial Times gibi büyük yayınlarda da yayınlanıyor.

Toronto Üniversitesi Rotman İşletme Okulu’nda öğretim görevlisi olan Florida, aynı üniversitenin Martin Prosperity isimli enstitüsünün de direktörü. Carnegie Mellon Üniversitesi’nde profesörlüğü alan düşünür, Harvard, MIT gibi üniversitelerde de zaman zaman dersler veriyor. Florida

2002’de yayınladığı “Yaratıcı Sınıfın Yükselişi” adlı kitabında 3T (Technology, Talent, Tolerance: Teknoloji, Yetenek, Hoşgörü) yaklaşımını ortaya koydu. Bu yaklaşıma göre teknolojik ve ekonomik gelişme için teknoloji, yetenek ve hoşgörünün bir araya gelmesi gerekiyor. Bu üç unsurdan ikisi olan yetenek ve teknoloji, hoşgörünün olduğu bölgelerde birikiyor. Ardından da bölge kalkınmaya başlıyor.

2005’te yayınladığı Yaratıcı Sınıfın Kaçışı (The Flight of the Creative Class) adlı ikinci kitabında da bu 3 unsurun uyumunun bozulmaması gerektiğinden, aksi taktirde ortaya çıkacak sorunların bölgeyi olumsuz yönde etkileyeceğinden bahsediyor. Florida’nın son kitabı Senin Şehrin Kim? (Who’s Your City?) isimli kitabı daha önceki düşüncelerini tamamlıyor ve üzerine yeni düşünceler inşa ediyor.

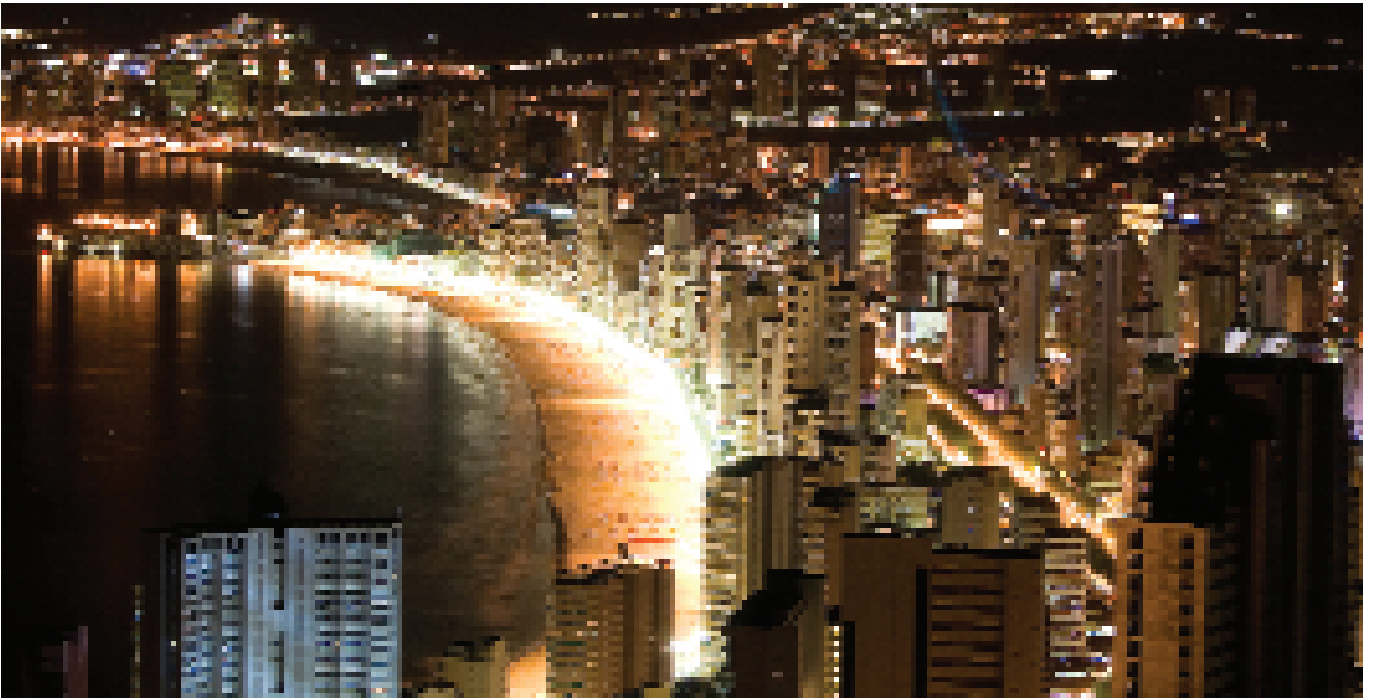
Yaratıcı Sınıf’ın değerleri çok farklı

Florida’nın bir toplumun teknolojik gelişmesine üzerine ortaya attığı neden sonuç

ilişkileri hem ABD’de hem de Avrupa’da çok ses getirdi. Ona göre yeniçağda yükselen bir sınıf var: Yaratıcı Sınıf. Bu sınıf, bilgi birikimini, zekasını ve yaratıcılığını kullanarak toplumsal gelişime yön veriyor. O nedenle de aslında ekonomi için en değerli sınıfı oluşturuyor. Bu sınıf ülkelerden, ırklardan ve bölgelerden bağımsız. Yeni çağda istedikleri gibi ülke değiştirebiliyorlar.

yer planları oldukça farklı. Tüketim alışkanlıkları da ince zevkler üzerine kurulu olan bu sınıfın, sosyal ve ekonomik hayatta yeni trendler oluşturma gibi bir gücü de var. Yaratıcı Sınıfın kendi arasında ortak bir dili var ancak toplumun geri kalanından farklı oldukları için bazen toplumlar tarafından dışlandıkları ya da hoş görülmedikleri durumlar oluyor. Çünkü bu insanlar için aile, evli-

için birer çekim merkezi. Bunun nedeni bu şehirde hayatın daha canlı olması, sanat hayatının, eğlence hayatının sürekli yenilikler sunması. Ayrıca sosyal hizmetlerin, şehir düzeninin iyi olması, hemen her konuda Yaratıcı Sınıfı tatmin edecek seçenekler sunması da bu şehirlerin Yaratıcı Sınıf tarafından tercih edilmesine yol açıyor. Bu nedenle Yaratıcı Sınıfı kendine çekerek gelişmek isteyen ül-

Toplumsal değişmeye öncülük edenler bu sınıfın içinde akademisyenler, sanatçılar, müzisyenler, edebiyatçılar, bilim adamları, doktorlar gibi değişik meslek gruplarından insanlar bulunuyor. Florida’ya göre ABD’de işgücünün yüzde 30’unu bu sınıf oluşturuyor ve sayıları nedeysel 40 milyonu buluyor. Türkiye’de ise bu sayının 400 bin civarında olduğunu tahmin ediliyor. Yaratıcı Sınıfı diğer insanlardan ayıran tek özellikleri yaptıkları işler değil. Bu insanların yaşam biçimi, evliliğe bakışları, değerleri, kari-

lik, din gibi kurumlar genellikle çok önemli olmuyor. Çoğunlukla buldukları şehir ve bölgeleri de kendi yaşam tarzlarına uygun olarak değiştirmeye başlıyorlar.

Florida “Senin Şehrin Kim?” isimli son kitabı ile Yaratıcı Sınıfın zevklerine ve beklentilerine göre şehir seçtiğini, dolayısıyla sahip oldukları birikimi buralarda kullandıklarını söylüyor. New York, Londra, Tokyo, Paris, Chicago, Los Angeles, Frankfurt, Hong Kong, Milano ve Singapur gibi şehirler Yaratıcı Sınıflar

ke, bölge ve şehirlerin bu sınıfı tatmin edecek olanaklar ortaya koymasına gerektiğinin altını çiziyor.

Richard Florida ile 3T formülünü, Yaratıcı Sınıfı ve son kitabını konuştuk. Florida, Türkiye’nin küresel rekabette ayakta kalmak için kendini geliştirmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor ve Yaratıcı Sınıfı çekmenin artık ekonomik bir savaşa dönüştüğüne dikkat çekiyor. Ona göre yani çağda ekonomik anlamda yapılması gereken en büyük uygulama yaratıcı

ve yetenekli insanların potansiyelini en iyi şekilde kullanmaya çalışmak, o insanları bölgeye çekmek ve bu bölgelerde kalmalarını sağlamak. Florida'ya göre ABD'nin dünyanın bir numaralı ekonomik gücü olmasının arkasında yıllarca kucak açtığı değişik milletlerden göçmenler ve bu göçmenlere sağladığı hoşgörü ortamı var. Florida "ABD bu göçmenlere eskisi kadar hoşgörü göstermezse, ekonomik anlamda geri gitmesi an meselesi" diyor.

Yaratıcı Sınıf nedir, kısaca açıklar mısınız?

Yaratıcı Sınıfın Yükselişi kitabımda bu konuyu ele almıştım. Kitap Yaratıcı Sınıfı çekmek ve elinde tutmak için belirli bir çerçeve çizmeyi amaçlıyordu. Bu çalışmada çalışanları iki gruba ayırdık. Bu grubun birincisi "Yaratıcı Profesyoneller". Bu profesyoneller, klasik bilgi temelli çalışanlar. Örneğin sağlık sektöründe, finans sektöründe, hukuk ve eğitim sektöründe çalışanlar bu sınıfa girerler. İkinci grup ise süper "Yaratıcı Sınıf". Bu çalışanlar bilim in-

sanlarını, mühendisleri, inovatörleri, araştırmacıları kapsadığı gibi sanatçıları, yazarları ve müzisyenleri de kapsıyor. "Yaratıcı Sınıf" geleceğin ekonomisinin büyüme gücünün çekirdeğini oluşturuyor. Dünya çapında 150 milyondan fazla yaratıcı insan tipi var.

Rekabetçilik için hoşgörü

Teknoloji, yetenek ve hoşgörü kavramlarının ekonomik önemi vurguluyorsunuz, bu kavramları biraz açıklayabilir misiniz?

"Yaratıcı Sınıfın Yükselişi" isimli kitabım, bu 3 kavramı, toplumların küresel ekonomi içinde büyüebilmeleri için bütüncül bir strateji içinde anlatıyor. Bu kavramları sırasıyla şöyle açıklayabilirim. Yetenek: Etkin ekonomik stratejilerinin arkasındaki itici güç yetenekli insanlardır. Şu anda hiç olmadığı kadar mobil bir hayat yaşıyoruz. İnsanlar, özellikle yaratıcı insanlar tüm ülkelerde rahatça dolaşıyor. Yaratıcılığın çok önemli olduğu bir çağda bir toplumun belli niteliklere sa-

hip olması ve bu niteliklerini devam ettirmesi, bu yetenekli insanları kendine çekmesiyle ilgili. Küresel ekonomi çok rekabetçi bir duruma geldi. Türkiye de rekabetçi olmak istiyorsa, rakibi diğer ülkeler gibi, en yetenekli insanları elinde tutmaya ve onlara gereken eğitimi, fırsatları vermeye çalışmalı. İkinci kavram teknoloji: Teknoloji ve inovasyon da ekonomik büyümenin iki kritik tamamlayıcısıdır. Başarılı olmak için, toplumların ve kuruluşların araştırma sonuçlarını, fikirleri, inovasyonları, pazarlanabilir ürünleri transfer edebilmeleri gerekir. Bunlarda faydalanmak için her toplumun kendi yol ve yöntemleri olmalı. Bence Türk üniversiteleri teknoloji transferi ve yaratıcılık için gereken altyapıyı sağlayacak kadar iyi üniversiteler. Üçüncü önemli kavram da hoşgörü: Ekonomik refah seviyesi kültüre, girişimciliğe, sivil, bilimsel ve sanatsal yaratıcılığa bağlı. Yetenekli ve yaratıcı çalışanlar, birlikte çalışmak için farklı insanlar arıyorlar. Buldukları ortamların yeni fikirlere açık kurumlara ve

insanlara sahip olmasını bekliyorlar. Yaratıcı çağda bir yer edinmek isteyen Türkiye, ekonomik büyüme ve toplumsal gelişim için küresel teknolojiyi ve yetenekleri kendine çekebilmeli. Bunun için de kendine has yöntemlerini geliştirmeli. Yaratıcı yetenek ırkı, etnik kimliği, cinsi, görünüşü, seksi tercihleri tamamen inkar ediyor. Hoşgörüne ise tüm bunların sosyal kabulüne dayanıyor, bütün farklılıkları içine alıyor. Örneğin gay'lere ve lezbiyenlere toplum olarak açık olmak, yaratıcı sermaye seviyesi açısından olumlu bir gösterge.

ABD'nin teknolojik açıdan gelişmiş bir ülke olması ile hoşgörülü bir topluma sahip olması arasında nasıl bir ilişki var?

Değişik ülkelerin, 1920'li, 30'lu ve 40'lı yıllarda istemediği insanları kendi bünyesine alma konusunda ABD'nin gösterdiği gönüllülük, ABD'yi büyük yapan en mühim özelliği. Bu zamanlar boyunca, Enrico Fermi'den Albert Einstein'a kadar pek çok parlak ve birikimli bilim insanını biz kucakladık. Aslında uzun zamandır dünyanın geri kalanına karşı bu kadar hoşgörülü mesajlar vermiyoruz. Eğer

ABD, göçmenleri, genç insanları, gay'leri ve lezbiyenleri daha az kucaklayıcı bir tavır içine girerse yaratıcı devlerin arasındaki yerini görünür bir şekilde kayıp edecektir. Göçmenler olmadan yüksek teknolojiye dayalı bir ekonomi oluşturmak mümkün değil.

Şehir mutluluk seviyemizi belirliyor

Yaratıcı insanlar, yaşayacakları şehirleri kendileri seçiyor, buna göre hangi özellikler onlar için daha çekici?

Küresel düzeyde yaratıcı yetenekleri çekmek için bir rekabet yaşanıyor. Bu rekabette şehirlerin en çok yaşam kaliteleri ön plana çıkıyor. Yaratıcı çalışanları ve tecrübeli araştırmacıları çekmek isteyen toplumlar ve bölgeler, kendilerine çeki düzen vermek zorundalar. Bu şehir ve bölgelerin pek çok özelliği olması gerekiyor. Örneğin, ekonominin canlı olması, restoranların iyi olması, eğlence ve sanat yaşamının hızlı olması, komşuların güvenli olması, iyi eğitim imkanları bir şehri çekici kılan unsurlar. Ayrıca ulaşımın iyi olması, mimarisinin çekici olması da önemli. Önceki dönemlerden farklı

olarak, Yaratıcı Sınıflar artık kalacakları yerleri yaşam standartlarına göre seçiyorlar. Bu insanlar standart ihtiyaçlara bakmıyorlar. Onlar için iyi yaşamak, hobilerini gerçekleştirmek, zevklerine uygun her türlü ihtiyacı anında ellerinin altında bulabilmek önemli. Yani, yaratıcı bireyleri çekmek isteyen bölgelerin, kendilerini yeniden düzenlemeleri şart.

"Senin Şehrin Kim?" isimli kitabınızdan biraz bahsedermisiniz?

Bu kitapta, çekici bir dünya yaratmak ve küresel ekonomide önemli bir yer edinmek isteyenler için örnekler ortaya koydum ve yaşanan şehrin önemine değinmeye çalıştım. Artık yaşadığımız şehirler kendimiz seçebiliyoruz. Bu seçimi ise şehrin özelliklerine göre yapıyoruz. Yaşadığımız şehir, yaptığımız işimiz ve kariyerimiz üzerinde büyük bir etki yapıyor. Bulduğumuz şehir bize sosyal bir network sağlıyor. Bu network de yaşam biçimimizi şekillendiriyor. Aslında sağlığınıza da büyük etkisi var şehirlerin. Hatta yaşamdan aldığımız zevk ve mutluluğun seviyesi de şehirlere göre değişiyor.

- ABD, göçmenleri, genç insanları, gay'leri ve lezbiyenleri daha az kucaklayıcı bir tavır içine girerse yaratıcı devlerin arasındaki yerini görünür bir şekilde kayıp edecektir.
- "Yaratıcı Sınıf" geleceğin ekonomisinin büyüme gücünün çekirdeğini oluşturuyor. Dünya çapında 150 milyondan fazla yaratıcı insan tipi var.
- Değişik ülkelerin, 1920'li, 30'lu ve 40'lı yıllarda istemediği insanları kendi bünyesine alma konusunda ABD'nin gösterdiği gönüllülük, ABD'yi büyük yapan en mühim özelliği.
- Küresel düzeyde yaratıcı yetenekleri çekmek için bir rekabet yaşanıyor. Bu rekabette şehirlerin en çok yaşam kaliteleri ön plana çıkıyor. Yaratıcı çalışanları ve tecrübeli araştırmacıları çekmek isteyen toplumlar ve bölgeler, kendilerine çeki düzen vermek zorundalar.
- Ekonominin canlı olması, restoranların iyi olması, eğlence ve sanat yaşamının hızlı olması, komşuların güvenli olması, iyi eğitim imkanları bir şehri çekici kılan unsurlar.
- Yaşadığımız şehir, yaptığımız işimiz ve kariyerimiz üzerinde büyük bir etki yapıyor. Bulduğumuz şehir bize sosyal bir network sağlıyor.